

Basten van bomen ⁽²⁾

Het artikel over de basten van Curaçaose bomen dat eind juli in deze krant stond, is buitengewoon populair gebleken. Het duurde even, maar dit is het tweede artikel uit de serie waarin een nieuwe collectie bekende lokale boomsoorten met hun karakteristieke stammen wordt omschreven met behulp van foto's. Bomen bestaan uit verschillende onderdelen met ieder een bepaalde functie. De wortels nemen stoffen en water uit de bodem op, bladeren zorgen voor de opname van noodzakelijke gassen voor de fotosynthese en de uitstoot van andere gassen, naast de productie van suikers. Ook de bast heeft een functie. De vorm van planten, de grootte, de vorm, grootte en kleur van de bladeren, de bloemen en vruchten en bij bepaalde soorten ook de bast helpen bij soortidentificatie.

TEKST EN FOTO'S MICHELLE PORS-DA COSTA GOMEZ

Wat is een bast

De bast van een boom is te vinden op de stam en takken ervan. Het is de buitenste laag van de takken en stam en het bestaat uit een levend deel waar stoffen in kunnen worden opgeslagen en een buitenste laag die dood is en stoffen bevat die de boom moet beschermen tegen vraat of ziekten. Een goed voorbeeld van dit soort beschermende stoffen is hars. Insecten die hun kaken in de bast van bomen met plakkerige hars zetten, lopen de kans dat hun kaken vast plakken en dat zorgt ervoor dat de insecten er vaak niet eens aan beginnen.

De boom wordt dan met rust gelaten. De bast van verschillende boomsoorten zien er heel karakteristiek uit. Doordat bomen niet alleen in de lengte groeien maar ook in de breedte zijn er veel soorten waarbij de dikke kurken bast bij groei in de breedte gaat barsten. En dat levert karakteristieke structuren op die vaak kunnen bijdragen aan de correcte identificatie van de soort. In dit artikel een aantal foto's van op het eiland bekende bomen waarvan sommige een zeer karakteristieke bast en stam hebben, en andere die soms wat moeilijker te identificeren zijn.

Dreifi di laman

Gebruikt in de landscaping van hotels, appartementen en tuinen en als schaduwplant of windbreker op stranden is deze karakteristieke plant te vinden over het hele eiland. De dikke leerachtige bladeren zijn niet altijd gewenst als ze afvallen, waardoor men de boom steeds meer uit particuliere tuinen aan het weren is. En dat is bijzonder jammer aangezien een laagje van deze bladeren in de tuin ervoor zorgt dat de bodem langer vochtig blijft en dat het microleven in de grond een vruchtbare bodem vindt, en dat is alleen maar gunstig voor de tuin, en zeker een tuin waarin je niet teveel water wilt of kunt geven.

De Zeedruif is een boom die bij uitstek geschikt is om te planten in tuinen langs de kust, en op het strand, vanwege het feit dat de

plant zoutminnend is; hij kan goed omgaan met brak of zoutig water. De karakteristieke roodbruine bast met afschilferende stukken is een perfect habitat voor een groot aantal spinnen en insecten, die weer een voedselbron zijn voor verschillende vogels als de troepiaal en zelfs de kolibrie, en ook voor de gekko's en anolissen op het eiland. De kleine witgroene bloemetjes zijn een oase van nectar, soms stroomt het er letterlijk uit, en daarmee een bron van voedsel voor bijen, wespen en vlinders. En de paars-roze vruchten zijn een vitaminerijke voedselbron voor vogels en de mens. Op verschillende locaties wordt de plant gebruikt als haag of terreinafscheiding, omdat de boom zich makkelijk laat snoeien en in 'vorm' knippen.

Bonchi strena

De Bonchi strena is een boom die je vooral tegenkomt op plekken waar het langduriger vochtig kan blijven. Een voorbeeld daarvan zijn dammen. Zo is de boom te vinden in onder andere de dam van Malpais en de dam in Kura Piedra. In eerste instantie ziet het eruit als een naaldboom vanwege de lange dunne bladeren die het heeft, maar

taxonomisch gezien valt de boom onder de Vlinderbloemenfamilie of *Fabaceae*, de familie waar ook bonen onder vallen. Onder gunstige omstandigheden kan de boom 8 meter hoog worden, maar meestal kom je ze zo hoog niet tegen. Wel kunnen ze behoorlijk breed worden, en zijn de takken bedekt met ste

bloemen van deze boom zijn oranjegeel van kleur en trekken met hun sterke geur veel bijen en andere insecten aan. De lange peulen worden gegeten door verschillende dieren op het eiland, zoals leguanen, hagedissen, maar ook konijntjes en geiten. Op de foto's de bloemen en bladeren, de peulen en de stam van deze bijzondere boom.

Takamahak

De Palu di sia blanku (Witte zadelboom), Palu di sia kòrá (rode zadelboom) en de Takamahak zijn de 3 lokale boomsoorten die tot de familie *Burseraceae* behoren, een familie waar wereldwijd een paar honderd soorten toe behoren en die ook bekend staat om soorten die geurstoffen leveren die al bekend of commercieel interessant zijn. Alle drie zijn ze inheems, goed aangepast aan de lokale klimatologische omstandig-

heden, en hebben een karakteristieke geur, vooral als je aan de stengels, of stam komt. De Takamahak is de minst opvallende van de drie soorten met een zilvergrijze tot beetje roodbruine glanzende stam en stengels en bladeren die bedekt zijn met haren. Krijgt de plant de kans om uit te groeien tot een boom dan wordt het een boom met prachtige dikke stam en sterk verkromde takken die als een doolhof door elkaar groeien. In de droge tijd is

de boom meestal kaal. De andere twee soorten in deze familie op Curaçao zijn karakteristiek door de schilferende bast, die naar gelang de soort, grijs of roodbruin is. De Takamahak schilfert niet.

Op de foto's is een close-up van het blad te zien, en de stam en stengel van een jonge boom. Hoe ouder de boom wordt hoe grijzer de stam en dus de bast.

Kaktùs Surnam

De Surinaamse cactus is geen inheemse plant van Curaçao maar geïntroduceerd op het eiland vanwege het feit dat de plant snel groeit, in rap tempo

een dichte stekelige haag kan vormen, weinig water nodig heeft, en vee (zoals geiten) binnen of buiten de tuin houdt. Daarbij is het ontzettend makkelijk om de plant te vermeerderen. Daarvoor is het slechts nodig om een stukje af te knippen of snijden, deze in een pot met aarde te plaatsen en voilà, je hebt een nieuwe plant. In theorie produceert de plant ook bloemen, echter dat heb ik op Curaçao nooit waargenomen.

De Surinaamse cactus komt oorspronkelijk helemaal niet uit Suriname maar is een plant die van nature voorkomt in Zuidelijk Azië. Omdat het zich zo makkelijk propageert door middel van stukjes snoeisels, is het nu ook op verschillende plekken in de mondi te vinden. Meestal op plekken waar al decennia geregeld tuinafval wordt gedumpt. De stekelige cactusachtige plant, is overigens geen cactus maar behoort tot de familie van de *Euphorbiaceae* of Wolfsmelkachtigen. Wel wordt het tot de zogenaamde succulenten gerekend, die ook wel vetplanten worden genoemd. De eigenschap van dit soort planten is dat ze zich zodanig hebben ontwikkeld dat ze water kunnen opslaan in bladeren, stengels of wortels en dit beschermen met dikke vlezig weefsels. De naam Wolfsmelkachtige geeft al aan dat ook deze plant een witte melkachtig sap bevat, dat vooral te zien is bij beschadiging of kappen. Het sap is kleverig en moeilijk te verwijderen. Daarnaast schijnt het toxisch te zijn en te kunnen irriteren. Voorzichtig zijn dus.

Als de plant goed door kan groeien ontwikkelt het ook een stam met een grove donkergrijze bast. Wordt de top van de plant te zwaar dan valt het om en groeit horizontaal verder.

INFORMATIE

Natuurfoto's maken

Hou je van foto's maken van de natuur op het eiland, of wil je graag genieten van andermans foto's die gemaakt zijn in de natuur van Curaçao?! Dan kun je nu deel uitmaken van een nieuwe Facebook groep met de naam Curaçao Nature Photography.

dan kun je die stellen in de Facebook groep Re-Discover Your Mond Side. Of stuur je vraag naar de redactie van deze krant. De vraag wordt dan doorgestuurd en wellicht in het volgende artikel beantwoord, als dat kan.

Vragen over Vogels

Heb je een vraag over vogels op het eiland dan kun je die stellen via de website www.birdwatching-curaçao.com. Klik op Ask your question en stuur in!

Vragen over de natuur in het algemeen

Heb je een vraag over de natuur